

היום נלמד בעזרת ה':

עירובין דף לב

סוגייתנו עוסקת בשאלה: האם גם בדברים שדינים מדאורייתא אנו אומרים ש'חזקה שליו עושה שליחותו'?

משקרב העומר הותר החדש. אסור לאכול מהתבואה החדשה עד שיוקרב קרב ה'עומר' העשוי ממנחת שעורים של התבואה החדשה. העומר קרב בשישה עשר בניסן (ומשם והלאה מתחילה ספירת העומר). לאחר הקרבת העומר מותר לאכול מהחדש, אך המתגוררים רחוק מירושלים ואינם יודעים מתי הוקרב מחכים עד חצות משום שידוע הדבר שבית דין (האחראים על ההקרבה) לא היו מתעצלים בקרבן.

האישה שיש עליה לידה. אישה יולדת או שהיתה טמאה זיבה - חייבת להביא קרבן, ועד אז אסורה לאכול בשר קודשים. קרבנה הוא שתי תורים או שני בני יונה. האישה היתה מגיעה לעזרה של בית המקדש, ומניחה את הכסף הדרוש לקניית קרבנה בתוך קופה העשויה כ'שופר' (צרה מלמעלה ורחבה מלמטה), ממתינה עד הערב בכדי לוודא שודאי כבר הוקרב קרבנה, ואז טובלת ואוכלת קודשים.

האומר לחבירו צא ולקט לך תאנים:

מדאורייתא אסור לאכול פירות שאינם מעושרים רק מזמן שנכנסו לבית או לחצר, מדרבנן אסור לאכול אכילת קבע גם בשדה אבל אכילת ארעי מותרת.

אדם הנותן לחבירו פירות חייב לעשר אותם קודם, בכדי שלא יעבור על איסור 'לפני עיור לא תיתן מכשול', כי המקבל יסבור שהם כבר מעושרים ויאכל פירות טבל.

אדם הרוצה לעשר פירות צריך להפריש אותם מן 'המוקף' מן הסמוך ואסור להפריש אותם רחוקים זה מזה (אמנם אם עשה כן המעשר חל).

בעל עץ תאנה שאמר לחבירו 'צא ולקט לך תאנים מהעץ' - מותר למלקט לאכול מהם ארעי בלי לעשר, אבל כשרוצה לאכול אכילת קבע חייב לעשרם. אבל אם אמר לו בעל

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

העץ 'לקט לך סלסלה של תאנים' - כשירצה לאכול מהם קבע לא ברור אם הוא צריך לעשר אותם ואם-כן האם מספק או באופן ודאי. הדבר תלוי אם הנותן הוא עם-הארץ או 'חבר' (= תלמיד חכם). ונחלקו בזה רשב"ג ובנו רבי.

רבי סובר: שאם הנותן הוא עם הארץ - צריך לעשר את הפירות מספק כמו כל פירותיו של עם-הארץ שהם 'דמאי'. אבל אם הנותן הוא חבר - אינו צריך לעשר את הפירות, מכיון שחזקה על הבעל הבית שעשה את המוטל עליו והפריש את הפירות (אמנם במקרה הראשון אנו לא אומרים כן, מכיון שלא אמר בעל הבית ללוקח לקחת כמות מסוימת, הוא אינו יכול לדעת כמה להפריש עליה). ואפילו שבשביל לעשר צריך החבר להפריש שלא מן המוקף, הוא מעדיף לעשות כן מאשר להאכיל אדם טבל.

רשב"ג סובר: שאם הנותן הוא עם הארץ - מעשר מספק, מכיון שעם הארץ יתכן והפריש על הפירות הללו שלא מן המוקף. אבל אם הוא חבר - הוא צריך לעשר באופן ודאי, מכיון שודאי לא הפריש החבר שלא מן המוקף.

הגמרא מבארת שמדובר שהנותן הוא **חבר** שנתן רשות **לעם הארץ** לקטוף סלסלת פירות ושמע זאת **חבר** אחר - שהחבר השני יכול לאכול מהפירות בלי לעשר - לדעת רבי. אבל אם הוא נתן רשות **לחבר** לקטוף - החבר שקטף חייב לעשר את הפירות, כיון שהחבר סומך על הקוטף שיעשר שהרי הוא יודע שאסור להפריש שלא מן המוקף.

משנה: הניח את העירוב על האילן - אם הניחו בגובה עשרה טפחים מהקרקע העירוב פסול, אבל אם הניחו מתחת לעשרה טפחים העירוב כשר.

🔗 מדיני 'רשויות שבת' שאסור להוציא ולהכניס מרה"י לרה"ר. בנוסף, דבר הגבוה עשרה ורחב ארבעה הרי הוא רה"י. נמצא שעץ רחב העומד ברה"ר הגזע שלו בגובה עשרה וברחב ארבעה נחשב לרה"י.

🔗 אדם המניח את העירוב צריך לקנות את השביתה באותה הרשות שהעירוב נמצא בה, אך אי אפשר שהוא יהיה במקום אחד ועירובו במקום אחר.

(המשך בדף הבא ↓)

(המשך מדף קודם ↑)

👁️ מדרבנן אסור להשתמש באילן בשבת, אפילו לא לקחת דבר המונח עליו.

לאור האמור מבררת הגמרא היכן עומד העץ: ברה"י - הרי אין חילוק היכן הניחו אותו (הגמרא לא מתייחסת כרגע לאיסור השימוש באילן)? ואילו ברה"ר - אם נתכוין לקנות את השביתה למעלה על העץ בגובה עשרה מדוע העירוב פסול?

הגמרא מסיקה שהעץ עומד ברה"ר, והוא התכוון לקנות שביתה למטה ברה"ר. ולכן אם הניח את העירוב למעלה מעשרה - לא קנה שביתה, מכיון שאז הוא ברשות הרבים והעירוב נמצא ברה"י, ואסור לו לקחת אותו מדאורייתא. אמנם אם הניח את העירוב מתחת לעשרה - הוא ועירובו ברשות אחת, ואפילו שהוא משתמש באילן לצורך כך - התיירו חכמים את איסורי ה'שבות' מדרבנן, בבין השמשות של כניסת שבת, שהו זמן חלות העירוב. ונמצא שהעירוב היה ראוי לו בשעה שהוא חל.